

[Victor Pürschel.]

vil gerne takke baade Formanden og Sekretæren og Ordføreren, fordi de paa en saa diskret og beskeden Maade har gjort den danske Rigsdag bekendt med denne enestaaende billige Administration.

Indenrigsministeren (Bertel Dahlgaard): Jeg takker for den velvillige Behandling, Udvalget har givet det foreliggende Lovforslag.

Jeg skal blot sige til det ærede Medlem Hr. J. S. Foget, at jeg ikke kan tænke mig andet, end at hans Udtalelser maa bero, skal vi sige paa en Misforstaaelse af det, der er Baggrunden for dette Lovforslag. Det ærede Medlem gav Udtryk for, at her fortsatte man den Linie, stadig at give Laan til Kommunerne. Der laa jo heri den populære Opfattelse, som findes forskellige Steder, at det er kolossalt, hvad Kommunerne lægger Beslag paa af Laanemidler her i Landet. Hvis det ærede Medlem kendte Forholdene, vilde han vide, at selv i disse Kriseaar er Landkommunernes og Købstadkommunernes Laanemasse praktisk talt ikke forøget. Men det vil jo ikke sige, at Kommunerne ikke skal optage Laan. Baade Landkommuner og Købstadkommuner afbetaler jo hvert Aar kolossale Beløb paa de gamle Laan, og derfor er det klart — det er noget, enhver kender —, at man rundt omkring i Kommunerne alene i Kraft deraf stadig staar over for at skulle optage Laan.

Naar det ærede Medlem blander Landbrugets Forhold ind i Forslaget her, forekommer det mig paa samme Maade, at det maa bero paa en Misforstaaelse. Er der nogen, der er interesseret i en Lov som denne, er det selvfølgelig de smaa Landkommuner, som ofte i Kraft af deres Laanebasis har meget vanskeligt ved at opnaa Laan paa et nogenlunde rimeligt Rentegrundlag. Derfor betyder det saa meget, netop for mange Landkommuner, hvis en Fond som denne kan gaa ind og formidle Forholdet mellem Laangiver og Laantager.

Det ærede Medlem viste ogsaa paa et andet Omraade en hel Misforstaaelse af Forholdene, idet det ærede Medlem talte om, at Gældssaneringen betød ogsaa et meget stort Krav til Laanemarkedet. Det ærede Medlem burde dog vide, at Gældssaneringen betyder en Omplacering af Laanene og ikke forøget Beslaglæggelse af Laanekapitalen. At det ærede Medlem derefter føjede til: hvad der lægges Beslag paa til Grundforbedring, undrer mig endnu mere, idet jeg dog ikke kan tænke mig det ærede Medlem skulde være Modstander

af, at det er lykkedes til Grundforbedring at tilvejebringe Midler paa et meget gunstigt eller relativt gunstigt Grundlag — noget, som hele Landbruget staar enigt om at ønske. Jeg gaar derfor ud fra, at den Anskuelse, som det ærede Medlem har dannet sig, kan ændres, naar han faar at vide, at Grundlaget for denne Anskuelse er fuldkommen forkert. Det ærede Medlem kan ikke her faa Svar paa, til hvilken Rente fremtidige Laan kan optages. Det vilde betyde, at man skulde gaa rundt overalt og spørge alle, der skal give Laan, hvilke Betingelser Laan i al Fremtid kan optages paa. Denne Laanefond her betyder, at til hvert givet Tidspunkt kan de Muligheder udnyttes, der er for Opnaaelse af en billigere Rente end den, Kommunerne ellers vilde kunne opnaa.

Det ærede Medlem Hr. Hans Hansen (Rørby) har det som adskillige andre Mennesker, at han, hver Gang han er misfornøjet med et eller andet, kalder det Statssocialisme — det er saadan et Slags Kompleks, visse Mennesker lider af. Der er ikke den mindste Smule mere Statssocialisme eller solidarisk Forpligtelse i dette, end der er, hver Gang det offentlige optager Laan. Naar en Kommune selv optager Laan, indgaas der ogsaa en Forpligtelse, som Kommunens Beboere solidarisk hæfter for. Der kan ikke være Mening i det ærede Medlems Kritik af, at Staten gaar ind med sin Garanti, naar Kapitalen derigennem sikres, som det ærede Medlem siger, hvis det er saaledes, hvad jeg da maa gaa ud fra, at det ærede Medlem mener, at de Laan, der optages af Kommunerne paa visse Betingelser, ogsaa skal tilbagebetales. Jeg kan ikke tænke mig, det er det ærede Medlems Mening, at det offentlige skulde tillade Kommunerne, som er under Ministeriets eller Amternes Tilsyn med Hensyn til Laanoptagning, at optage Laan, som ikke skal tilbagebetales.

Ordføreren (H. P. Hansen [Sorø A.]): Det ærede Medlem Hr. J. S. Foget spurgte om Udlaansrenten i Fremtiden, og den højtærede Indenrigsminister har jo svaret herpaa. Hvis det ærede Medlem kan give Oplysning om, hvorledes Pengeforholdene vil forme sig i den kommende Tid, vilde man ogsaa kunne svare paa, hvilken Rente der vil blive. Men det kan hverken det ærede Medlem Hr. J. S. Foget eller nogen anden, og derfor er dette Spørgsmaal ganske urimeligt.

Det ærede Medlem Hr. Hans Hansen (Rørby) er blevet betænkelig, fordi han mener, der her er Tale om Statssocialisme.